



ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Cycles
Economic
Development



ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК І СПАДЩИНА СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ»
31 ТРАВНЯ – 1 ЧЕРВНЯ 2018 р.



Харків 2018

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

Тези доповідей

**міжнародної науково-практичної
конференції
“Економічний розвиток і спадщина
Семена Кузнеця”
31 травня – 1 червня 2018 р.**

Харків 2018

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЕКОНОМІЧНА НАУКА: ПИТАННЯ РЕФОРМ, РОСТУ І РОЗВИТКУ

Аграмакова Н. В., Писаревська Г. І. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ПЕРСАЛОМ ЯК СКЛАДОВА БІЗНЕС-ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	3
Азізова К., Ус Ю. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ БАНКУ	5
Айоринде М. Б. ТЕНДЕНЦИИ ИЗМЕНЕНИЙ РЫНКА ВЫСОКОТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ТОВАРОВ СТРАН ЕС	7
Алексєєнко І., Полтїніна О. УЗАГАЛЬНЕННЯ ЧИННИКІВ, ЩО ФОРМУЮТЬ ІНВЕСТИЦІЙНУ ПРИВАБЛИВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА	9
Баланович А. М. СУТНІСТЬ РИНКОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ ..	11
Баркова К. О. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ІЗ СТРАТЕГІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ МІНЛИВОГО СЕРЕДОВИЩА	13
Божко М. В. ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ РІВНЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИТЦВА ПШЕНИЦІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	15
Бріль М. С., Мащенко М. А. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	17
Вейц О. ДЕКЛАРУВАННЯ ПОСАДОВЦЯМИ КРИПТОВАЛЮТ ЯК СПОСІБ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ КОРУПЦІЙНИХ ДОХОДІВ	19
Велика О. Ю. ОСНОВНІ ВІДМІННОСТІ МІЖ ПРИВАТНИМИ ТА ПУБЛІЧНИМИ АКЦІОНЕРНИМИ ТОВАРИСТВАМИ	21
Власенко Т. А., Грузд М. В. РОЗРОБКА МЕТОДИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ПОРТФЕЛЮ ПРОЕКТІВ ПІДПРИЄМСТВА	23
Вовк К. М. ДІЛОВІ АСПЕКТИ ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ – КОНЦЕПЦІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В ХАРКІВСЬКОМУ РЕГІОНІ	25
Гаваагийн Б. ОСОБЕННОСТИ СТИЛЕЙ РУКОВОДСТВА В КОМПАНИЯХ МОНГОЛИИ И ЕВРОПЫ	27
Gavkalova N., Amosov O. DECENTRALIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION IN UKRAINE: MODERN TRENDS	29
Гаврильченко О., Пустовгар С. ФАКТОРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ	31
Гагарінов О. В. СИСТЕМНА ЗНАЧУЩІСТЬ СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЬОВИХ ОРІЄНТИРІВ В ПРОЦЕСІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА	33
Глебова Н., Леонова Ю. ВІДОБРАЖЕННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ЗГІДНО З МСФЗ	35
Голофаєва І., Авраменко О. ФІНАНСОВА ЛОГІСТИКА ЯК СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОГО ЛОГІСТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	37
Гомон М. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПІЛЬГОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	39
Гончарова К. І. ВПЛИВ РІВНЯ ІНТЕНСИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА НАСІННЯ СОНЯШНИКУ НА ЕКОНОМІЧНУ ЕФЕКТИВНІСТЬ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	41

ФАКТОРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ

Діяльність підприємства пов'язана з багатьма ризиками, вплив яких стає особливо відчутним в умовах нестабільної економічної ситуації, що негативно відображається на стані галузі функціонування та фінансовому стані підприємства. Запорукою розвитку та стабільного функціонування підприємства за таких умов виступає належний рівень фінансової безпеки.

Теоретичні та практичні аспекти забезпечення фінансової безпеки підприємств досліджувалися у працях Ареф'євої О. [1], Болгар Т. [2], Домбровського В. [2], Спіфанова А. [2], Кузенко Т. [3], Мартюшевої Л. [3], Пластуна О. [2], Бердара М. [4] та ін. Проте динамічність внутрішнього та зовнішнього середовища зумовлює необхідність постійного моніторингу рівня фінансової безпеки суб'єкта господарювання та превентивного реагування на його зміни.

На рівень фінансової безпеки підприємства здійснює вплив комплекс факторів, як внутрішнього (виробничий, маркетинговий, фінансовий, інвестиційний, інноваційний), так і зовнішнього (загальноекономічний, ринковий, політико-правовий, соціокультурний, природний, технологічний) характеру. Проте вплив цих факторів знаходить відображення у фінансових показниках, які і є індикаторами рівня фінансової безпеки підприємства.

Визначення факторів забезпечення фінансової безпеки підприємств машинобудівної галузі здійснено на основі даних фінансової звітності машинобудівних підприємств Харківського регіону (ДП «Завод «Електроважмаш», ДНВП «Об'єднання Комунар», ПАТ «Турбоатом», ПАТ «Харківський машинобудівний завод «Світло шахтаря», ПАТ «Харківський підшипниковий завод», ПАТ «Завод «Південкабель», ДП «Харківський машинобудівний завод «ФЕД», ПАТ «Хартрон», ПАТ «Електромашина», ПАТ «Автрамат») за 2012–2016 рр. з використанням факторного аналізу, який дозволяє виявити найбільш значимі групи показників, що описують рівень фінансової безпеки підприємства.

Визначення оптимальної кількості факторів забезпечення фінансової безпеки підприємств здійснено на основі використання критеріїв Кеттела (рис. 1) та Кайзера.

Відповідно до наведеного графіка «кам'яного осипу» (рис. 1) необхідно вибирати 5 головних компонент, оскільки саме при цій кількості різко

сповільнюється темп спаду власних значень факторів.

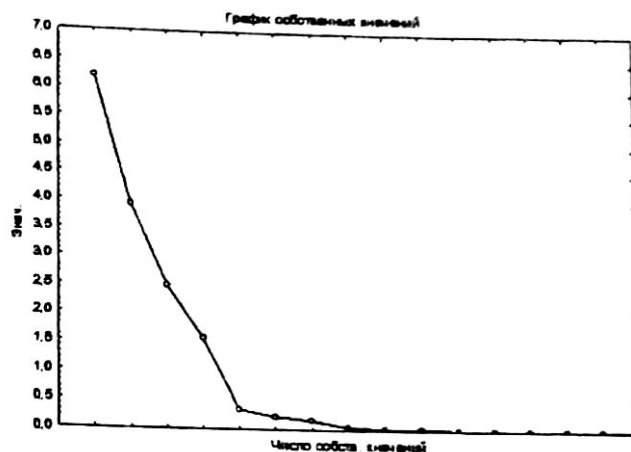


Рис. 1. Графік «кам'яного осипу» визначення кількості факторів забезпечення фінансової безпеки машинобудівних підприємств (критерій Кеттела)

Проте 5-й фактор має низьке власне значення, що не задовольняє критерій Кайзера, відповідно до якого для аналізу обираються фактори, власні значення яких вищі одиниці [5].

Невідповідність результатів вибору кількості факторів за критеріями Кеттела та Кайзера потребує додаткового аналізу власних значень та відсотка дисперсії системи, що пояснює кожен із обраних факторів, а також загального відсотка дисперсії (табл. 1).

Таблиця 1
Характеристики факторів забезпечення фінансової безпеки машинобудівних підприємств

Фактор	Власне значення	% загальної дисперсії	Кумулятивне власне значення	Кумулятивний % дисперсії
1	6,202615	41,35077	6,20261	41,35077
2	3,929711	26,19807	10,13233	67,54884
3	2,494422	16,62948	12,62675	84,17832
4	1,564966	10,43311	14,19171	94,61143
5	0,331769	2,21180	14,52348	96,82322

П'ятий фактор пояснює 2% дисперсії системи, що у 5 раз є нижчим порівняно з 4-м. Крім того, чотири фактори пояснюють 94,61% загальної дисперсії, що є високим показником факторизації, тому 5-м фактором можна знехтувати, обравши для факторного аналізу 4 головних компоненти.

Значення факторних навантажень для показників фінансової безпеки підприємств

машинобудівної галузі, отриманих за методом повернення квартімакс нормалізованих, подані в

табл. 2, у якій кольором виділені значимі факторні навантаження.

Таблиця 2

Факторні навантаження показників фінансової безпеки підприємств машинобудівної галузі	Фактор 1	Фактор 2	Фактор 3	Фактор 4
Показник	0,0662	0,9603	0,0146	0,2125
Коефіцієнт фінансового ризику	-0,0565	0,9411	-0,0030	-0,2911
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,9302	-0,0989	0,2875	-0,1464
Коефіцієнт оборотності активів	0,8647	-0,1530	0,3539	-0,0904
Коефіцієнт оборотності необоротних активів	0,9690	0,0635	0,1146	-0,0723
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	0,8936	0,2651	-0,0185	0,0466
Коефіцієнт оборотності запасів	0,5750	0,7812	-0,0039	0,1873
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,7078	-0,5821	-0,1808	0,0931
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	0,2126	0,1990	0,9440	0,0555
Коефіцієнт рентабельності майна	0,2437	0,1095	0,9489	0,0628
Коефіцієнт рентабельності капіталу	0,1115	0,7256	0,0201	0,3539
Коефіцієнт рентабельності продажів	-0,1451	0,1212	0,2173	0,8849
Коефіцієнт валової рентабельності основної діяльності	-0,0532	0,4194	0,0421	0,9001
Коефіцієнт чистої рентабельності реалізованої продукції	0,0430	-0,1904	0,4838	0,6643
Коефіцієнт рентабельності необоротних активів	0,1080	-0,1122	0,9453	0,1044
Коефіцієнт рентабельності оборотних активів	0,2071	0,2508	0,7073	0,1335

Перший фактор, що включає коефіцієнт оборотності активів підприємства, необоротних та оборотних активів, коефіцієнт оборотності запасів та дебіторської заборгованості, є найбільш значимим у забезпеченні фінансової безпеки машинобудівних підприємств, оскільки описує 41,35 % дисперсії фінансового стану підприємства. Коефіцієнти, що входять до першого фактора, характеризують суму чистого доходу, що створюється в результаті використання одиниці економічних ресурсів, тому даний фактор можна описати як групу показників ефективності використання економічних ресурсів підприємства.

До другого фактора входять коефіцієнт фінансового ризику, маневреності власного капіталу, оборотності та рентабельності власного капіталу. В основі розрахунку показників даної групи лежить власний капітал, а показники характеризують фінансову стійкість та ефективність використання власного капіталу, тобто ефективність управління структурою капіталу. Другий фактор пояснює 26,20 % дисперсії фінансового стану підприємств.

Третій фактор включає коефіцієнти рентабельності майна, капіталу, необоротних та оборотних активів. Дані показники характеризують ефективність використання ресурсів підприємства. На відміну від першого фактора, в основі розрахунку якого лежить чистий дохід, коефіцієнти даного фактора розраховуються з врахуванням фінансових результатів. Тому третій фактор, який пояснює 16,63 % дисперсії фінансового стану підприємств, характеризує рентабельність використання економічних та фінансових ресурсів підприємства.

Найменш значимим фактором забезпечення фінансової безпеки машинобудівних підприємств є четвертий. Проте відсоток дисперсії, що пояснюється даною групою фінансових показників, становить 10,43 %, що свідчить про значимість та

важливість виокремлення й аналізу його складу. Показники даного фактора (коефіцієнт рентабельності продажів, валової рентабельності основної діяльності та коефіцієнт чистої рентабельності реалізованої продукції) характеризують рентабельність діяльності підприємства.

Отже, в результаті проведеного факторного аналізу виявлено групи показників фінансового стану, що визначають рівень фінансової безпеки машинобудівних підприємств. До цих факторів, що описують 94,61 % дисперсії фінансового стану підприємств, належить групи показників, що характеризують оборотність економічних ресурсів підприємства, ефективність управління структурою капіталу, рентабельність економічних та фінансових ресурсів, рентабельність діяльності підприємства, управління якими є пріоритетним завданням забезпечення фінансової безпеки машинобудівних підприємств.

Список літератури

1. О. В. Ареф'єва, "Сутність та особливості фінансової безпеки підприємства як економічної категорії", *Вісник економіки транспорту і промисловості*, № 32, с. 167-170, 2010.
2. А. О. Спіфанов, О. Л. Пластун, В. С. Домбровський, Т.М. Болгар, та О.М. Ващенко, *Фінансова безпека підприємств і банківських установ*. Суми, Україна: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009.
3. Г. Б. Кузенко, Л. С. Мартюшева, О. В. Грачов, та О.Ю. Литовченко, *Фінансова безпека підприємства*. Харків, Україна: ХНЕУ, 2010.
4. М. Бердар, "Забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва", *Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка*, № 124/125, с. 73-76, 2011.
5. А. А. Халафян, *STATISTICA 6. Статистический анализ данных*. Москва, Россия: ООО «Бином-Пресс», 2010.